

Prof. dr Duško Vejnović, redovni profesor Univerziteta u Banjoj Luci, predsjednik Evropskog defendologija centra, Banja Luka, glavni i odgovorni urednik časopisa Defendologija i Sociološki diskurs

PRAVNI SISTEM DEJTONSKE BOSNE I HERCEGOVINE NE SMIJE BITI POVRIJEĐEN POLITIČKIM BORBAMA, UPOTREBAMA I ZLOUPOTREBAMA

Čovjek se u BiH ne nagrađuje prema profesionalnom, moralnom i savjesnom radu, nego prema uslugama partiji, stranci

Budućnost svijeta je u bogatstvu različitosti, dijalogu, toleranciji, etničkim pomirenjima, slobodnim medijima, demokratiji, modernoj pravnoj državi, etičkim obrascima i stilovima ponašanja, odgovornosti nosioca vlasti itd. Platon i Aristotel su začetnici evropskog političkog mislilaštva uopšteno. Na tragu utemeljene nauke demokratizacija društva i države podrazumijeva stavljanje odluka u javnost, ali i svakako visok stepen odgovornosti onih koji donose odluke. Opšte poznato je da javnost i javno mnijenje ima odlučujuće konsekvence u oblasti mislilaštva što je isticao Periklo u doba antičke demokratije. **U Bosni i Hercegovini socijalna napetost je nezaustavljiva i svakog dana raste.** Orijentacija i program moralnih ljudi je da treba oduzimati moć od onih koji je imaju previše i koji je zloupotrebljavaju. Ovaj proces treba javno isticati jer je on osnovni princip politike bio i u Polisu-državi. Danas kada traju nesporazumi i prepirke oko (ne)funktionalnosti Ustava Bosne i Hercegovine, treba podsjetiti da je ustav Polisa idol svih demokratskih ustava. Političari u Bosni i Hercegovini su zauzeti svojim internim borbama za prevlast, te dolazi do stvaranja različitih grupa i frakcija, što situaciju u Bosni i Hercegovini čini nezahvalnom i permanentno napetom. Logično se postavlja pitanje ko će se od političara okrenuti narodu, a opšte poznato je da svi traže podršku naroda. Opasnost je kad političari parolaški prizivaju demokratiju da bi uspostavili nekontrolisanu volju za moći u svrhu zloupotreba, a ne upotrebe za opšte dobro. **U demokratiji sva vlast treba da bude vezana za zakone i pravo, a političke partije i koalicije treba da budu posrednici u procesu obrazovanja političke volje, političke**

kulture, dijaloga, tolerancije, odgovornosti itd. Dakle, partije, političke stranke treba da budu posrednici između naroda i države, a tzv. treći sektor-nevladine organizacije treba da vrše monitoring i da budu korektivni faktor u ovim odnosima, pojavama i procesima. **Moderna demokratija ne smije postati partijska država**, a partije, političke stranke moraju prepoznati volju naroda i redovno učestvovati u zastupanju naroda. To svakako treba prepoznati svijetlo javnosti. Postavlja se pitanje, ko je rušitelj, a ko stvaralac dejtonske Bosne i Hercegovine. U Bosni i Hercegovini se parmanentno događa intelektualna i moralna degeneracija, te se postavlja pitanje, da li su naši vlastodršci izgubili ili pamet ili poštenje. To potvrđuje i ona poznata biblijska poslovice... **“Kad Bog hoće nekoga da kazni, prvo mu pamet uzme.”** Opasnost u Bosni i Hercegovini je i činjenica da se čovjek ne nagrađuje prema profesionalnom, moralnom i savjesnom radu, nego prema uslugama partiji, stranci. Svako društvo, pa i društvo u Bosni i Hercegovini je pusto bez sadržaja duhovnog, moralnog, istorijskog i kulturnog. Što se tiče srpskog nacionalnog bića ono se bori da očuva kandilo vjere i plamen rodoljublja u srpskom narodu. To ni u bilo kojim slučajevima ne smije biti na štetu Bošnjaka, Hrvata i svih ostalih u Bosni i Hercegovini bez obzira na rasu, vjeru i naciju. Svetosavski narod uvijek se umio sjediniti u časovima opasnosti. „Sad je čas opasnosti“, kako tumače neki srpski političari, „možda za Srbe“, ma gdje oni živjeli. U srpskom narodu neophodno je zaboraviti sve partijske, stranačke svađe i obzire, te treba bratski, brat bratu pružiti ruku. Sa porukom ... „Na okup srpski narode,“ kako tumače određeni politički lideri. **Na okup ne protiv naše braće druge vjere ili druge narodnoosti, nego protiv bezumlja, korupcije i kriminala.** Na okup srpski narode u ime časti i obraza, u ime Boga i Svetog Save. Na okup srpski narode u ime istorije tvoje i legionara mučenika tvojih, radi djece tvoje i budućnosti tvoje, jer bez toga neće biti sreće. Treba se osloboditi onih koji unose otrov u cijeli organizam narodni, onih koji su izgubili i pamet, i rodoljublje i poštenje. Ja se ne plašim ovoga što sada govorim. **Strah me je da nisam zakasnio.** Ja čujem uzdahe naroda, čujem gdje se šapće, strah je, „jer se slobodno ne smije govoriti.“ **Plima korupcije i kriminala ne opada, nego raste i ultimativno je pitanje, kako izaći iz pomračine na svjetlost?** Poziv je ljudski da kao svetosavski narod dignemo se protiv satanskih pojedinaca i grupa. U Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri prisutne su društveno-štetne, negativne pojave, odnosi i procesi, laži, podvale i ona sve više postaje eldorado svih evropskih skorojevića. Njeno dno je plitko, a grijesi su doboki. Nekim političkim elitama najmiliji su pripuzi i laskavci, a mrski su im svi oni koji ne umiju i neće da puze ispod

njihovih nogu, mrski su im zenitisti koji siju novo sjeme duhovne slobode i kulturne nezavisnosti, koji siju zdravo sjeme da bi se što prije odgojilo naše zajedničko dijete, sloboda, pravda, moderna, demokratska pravna država, što je u interesu čovječanstva. **Slobodno misliti prvi je uslov kulture**, ne trebe dozvoliti da narodi pate pod udarcima neznalica i nekulturnih ministara i određenih, pojedinih političkih kabadahija. Narod traži, daj već jednom da se živi, a ne samo da se umire. Narod postavlja i pitanje „zašto su žandari- policajci, političke stranke-partije i njihovo zakonito čedo kriminal i korupcija“ srž kulture i civilizacije u Bosni i Hercegovini. Određene političke elite u Bosni i Hercegovini ne vide, ili neće da vide koliko su Bosnu i Hercegovinu izvrgli ruglu njeni jahači, njeni muzari. Stavili su Bosni i Hercegovini cilindar na glavu, a nisu joj skinuli opanke sa nogu. Saopštavajući napred navedene misli i poruke mi-ja se pozivam na sve Vas kao svjedoke za naučne i obrazovne ideje koje sam nudio (usmeno i pismeno) sa ciljem da se nauka ne gleda sa prezirom već da se ona i obrazovanje koje je katastrofalno u Bosni i Hercegovini **i treba mu vratiti obraz**, treba cjeniti objektivno, a ne prema partijskoj boji, naučnik i obrazovani radnik ne smije napredovati prema uslugama partiji, već prema savjesnom, i odgovornom radu i njegovim rezultatima. **U nauci se treba popeti na pleća prethodnika, pošteno živjeti, nikoga ne vrijeđati i svakome dati ono što mu pripada, što je osnovno pravno pravilo.** Tako se stvaraju naučna monumentalna djela. Na predstojećim parlamentarnim izborima u Bosni i Hercegovini, od glasanje za ovoga ili onoga zavisi sudbina ljudi i njihovih porodica. Obećanja, koncesije, kriminal i korupcija, bakšiši kao „savremene“ metode kojima se lome karakteri u narodu-glasačima kojima nisu mogli slomiti ni zavojevanja, ni okupacije, ni interniranje, ni sve inostrane tiranije, niti dugovječna robovanja. Iz nauke i obrazovanja treba otjerati batinaše i vratiti prave naučnike i obrazovne radnike. Podjela doktorata političarima, dakle lažnih diploma od lažnih fakulteta, da liječe svoje komplekse je veoma opasno i ti falsifikati i prevare moraće se poništavati, kako bi se to temeljno tumačilo u Aksikologiji kao nauci o vrijednostima. Prostačka trgovina sa neobrazovanim ljudima u obrazovanju je veoma opasna, naprosto zato jer je obrazovanje temelj, kičma svakog društva. Ono doprinosi stvaralaštvu i informisanosti za opšte dobro, **znanje za duhovnost, duhovno obrazovanje je društvena higijena.** Da bi se ono ostvarilo neophodno je da se kod političkih elita uspostavi duhovna i moralna vertikala. **Univerziteti treba da postanu prostori znanja i autonomnog mišljenja.** U Bosni i Hercegovini **neznanje i siromaštvo** su dva najveća neprijatelja građana i zato treba organizovati i usmjeravati mudrost cjeline.

Potrebna je moralna veš mašina za određene političke elite i neke političare, treba pozvati građane na izbore, na duhovnu budnost i mudrost. Ljudska priroda ne može trajno podnositi nikakvu potlačenost, a pravni sistem dejtonske Bosne i Hercegovine ne smije biti povrijeđen političkim borbama, upotrebama i zloupotrebama. **Sva istraživanja upućuju da je neznanje i odsustvo morala iz politike jedan od osnovnih problema u Bosni i Hercegovini.** Neznanje nije opasno dok se ne počne koristiti..., ali nažalost ono je u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri u funkciji... **Treba mu se suprostaviti organizovanom akcijom...**